



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P.|| VINCENTII|| BRVNI, SOCIE-||TATIS IESV,|| BREVIS
TRACTATVS|| DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE,**

Bruno, Vincenzo

Coloniæ Agrippinæ, 1598

VD16 B 8664

De Examine Conscientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59993)

POENITENTIAE. 51
mine conscientiaē suæ. Secundo in Do-
lore peccatorum. Tertia in ipsa Con-
fessione. Et quarto in Proposito & me-
dijs suæ emendationis.

DE EXAMINE CON-
scientia.

QVANTVM ad Primum, hoc est,
ad Examen Conscientiaē attinet.
Magnopere confert ad profectum Spi-
ritualem, si quis quotidie, antequam
cubitum eat, se parum colligat, & pri-
mo gratias agat Deo pro beneficijs ac-
ceptis, maximo eo die: tum oret, & gra-
tiam & lumen impetret suos defectus
& peccata cognoscendi; deinde se ex-
aminet discurrendo per totius diei a-
ctiōnes, an cogitatioē, verbo, vel opere
Deum offenderit aut proximum. Et si
in aliqua re se deprehendit culpabilē,
cum dolore propositum in animo cō-
cipiat emendandi se, confitendi, & cū
diuina Maiestate in gratiam redeundi.
Præterea quando Confessio facienda
est, tempus aliquod in examinanda
conscientia ponendum est, secundum
quod plures pauciores sūe dies à prox-
ima confessione intercesserunt, Itaque
maiore cum diligentia percurrat Exa-
men hic subiectum, colligendo omnia

52 DE SACRAMENTO
peccata & defectus quos dicto tempo-
re incurrerit. Ad quod non parum iu-
uat pro ijs qui memoriam magnam
nō habent, quotidie in Examine quod
vespere faciunt, annotare defectus oc-
currentes, vt quando confitendum
est, facilius eorum possint meminisse,
& dum paulo ante ea inspexerunt ma-
iori pace patefacere.

MODVS EXAMINAN- di Conscientiam.

CIRCA COGITATIONES & actus interiores, & primo erga Deum.

AN in rebus fidei dubius fuerit vel
curiosus, an fidē habuerit somnijs,
augurijs, alijsūe superstitionibus.
An in alio spem suā collocauerit, quā
in Deo, an in suis necessitatibus despe-
rauerit de auxilio diuino non haben-
do in eo fiduciam, quam habere con-
uenit.

De exigua memoria Dei & beneficio-
rum eius, & an plus affectus fuerit ad
diuitias, filios, aliaque bona tempora-
lia

POENITENTIAE. 53
lia, quam ad diuinam suam Maie-
stem.

ERGA PROXIMVM.

AN facile de alijs male suspicatus sit,
& temerè iudicauerit.

An compassus sit proximo in aduersi-
tibus, vel necessitatibus spiritualib.
& corporalibus orando pro illis.

An animo alienus fuerit ab aliquo,
aut optauerit eius mortem, aliudue
damnum, & an illatas iniurias condo-
nauerit.

An laborauerit inuidia, contristando
de bonis alterius, vel gaudento de
malis.

An alijs se prætulerit, aut alios con-
tempserit tanquam sibi inferiores.

An inordinatum aliquem affectum,
vel amorem sensualem vel carnalem
habuerit erga aliquem.

An magni se fecerit propter bona a-
liqua interna vel externa, quæ putat
se habere, vel vanam aliquam de re-
bus suis habuerit gloriam.

An occupauerit se cogitationibus o-
tiosis, vanis, ambitiosis, delectando
se in illis, & an inordinatè appetiuerit
honores, dignitates, &c.

C 4

Circa

54 DE SACRAMENTO
Circa Castitatē. An passus sit aliquam
tentationem carnis vel cogitationes
immundas, quas nō statim repulerit.

CIRCA VERBA, ET PRI-
mo erga Deum.

AN mane & vesperi consuetas ora-
tiones habuerit commendando se
Deo & gratias agendo pro beneficijs
acceptis, & orando pro illis, pro qui-
bus debet.

An, qui sunt obligati, recitarint offi-
cium diuinum, vel alias orationes cū
debita deuotione & attentione.

An assumpserit nomen Dei vel San-
ctorum in vanum, & de rebus sacris
locutus sit, vt oportet.

An sine reuerentia iurauerit, vel sine
veritate, aut necessitate, & quam in-
tentionem habuerit in iurando.

An emisericit aliquod votum, quod nō
obseruauerit quemadmodum oportet.

An in prosperis rebus debitas gratias
Deo egerit, & an in aduersus questus
sit de eo, eiusq; prouidentia.

ERGA PROXIMUM.

AN obmurmurauerit superiori, an
famæ alicuius detraxerit, vel citra
veri-

veritatem, aut intentione non bona
mali aliquid de alio dixerit.

Similiter an de Prælatiſ & Principibus
locutus ſit, vt decet, an verò eis male-
dixerit.

An facile aures præbuerit murmuran-
tibus, vel loquentibus de rebus illicitis.

An omiferit corrigere proximum, cū
opus erat, & quando obligabatur, &
facere poterat.

An occulta peccata aliorum patefecerit,
quæ vel ipſe ſciuerat, vel de quibus
habebat ſuſpicionem.

An mendacium dixerit, aut plus æquo
re exaggerauerit, aut ſimulatè locu-
tus fuerit.

An verba iniurioſa uſurpauerit, aut
irriſerit & contempſerit alios, vel ma-
ledixerit, vel malum imprecatus fue-
rit proximis, tam viu'ſ quã defunctis.

An paterfamilias iniuria affecerit v-
xorem, famulos, an maledixerit filiis,
vel aliquod malum eis imprecatus ſit,
an reprehenderit & admonuerit eos
quando oportebat, num operam de-
derit vt ſcirent, quæ necesse eſt homi-
nem Chriſtianum ſcire.

An adulatus ſit alicui, vel malū confi-
lium dederit.

C 5 An

An alios retraxerit ab aliquo bono opere, vel causa fuerit alicuius dissolutionis aut peccati.

An sermonem habuerit de rebus impudicis & lasciuis, cum mala ædificatione, & scandalo proximi.

ERGA SEIPSV M.

AN libenter de rebus suis locutus sit amplificando eas & desiderando, vt ab alijs magni fiant & laudentur.

CIRCA OPERA, ET PRIMUM erga Deum.

AN in Confessione & Communionem defectum aliquem commiserit, & maximè de negligentia examinandi conscientiam, dolendi de peccatis, & renouandi propositum emendationis.

An omiserit facere poenitentiam, & exequi remedia data à Confessario.

An in festis peculiari cura & deuotione cultui diuino vacauerit, audiendo Missam & concionem, & quem fructum inde retulerit.

An ratione sanitatis procurandæ, aliamue ob causam vsus sit rebus superstitiosis.

ERGA PROXIMVM.

An

AN parentibus suis, alijsue Maioribus obediuerit, & honore debito eos affecerit.

An suis superioribus Ecclesiasticis & sæcularibus Principibus obtemperauerit, in ijs quæ ab illis iustè imperata sunt.

An qui gubernant familiam, malè se habuerint erga domesticos: & an neglexerint castigare filios, aliosque suæ curæ commissos, in rebus spectantibus ad Dei offensionem, & animarum condemnationem.

An iram vel impatientiam aliquam ostenderit erga proximum, vel malo aliquo eum affecerit.

An acceperit vel usurpauerit res alienas, vel mercedem alijs debitam retinuerit.

An in emptione vel venditione, alijsq; contractibus vsus fuerit aliqua fraude vel aliquod damnum proximo in bonis temporalibus intulerit.

An eleemosinā fecerit, & pauperibus secundum facultates suas subuenerit.

An propter timorem humanum, aliove respectu bonum aliquod omiserit; vt, versari cum pijs & bonis, & exercere opera quædam pia ad gloriam Dei, vel ad utilitatem suam & proximorū.

58 DE SACRAMENTO
ERGA SEIPSUM.

AN, vt magni fieret, superfluos sum-
tus fecerit, in vestitu, victu, alijsque
vanitatibus suo statui non conuenien-
tibus.

An aspectu, vel tactu alioſue modo oc-
caſionem dederit alicui tentationi,
aut peccatum aliquod admiserit con-
tra honeſtatem Chriſtianam.

An, qui ſunt Coniugati, intentione,
vel tactu & alijs modis illicitis pecca-
tum aliquod admiserint contra finem
& honeſtatem Matrimonij.

CIRCA GVLAM, An in eden-
do & bibendo exceſſerit, aut nimio af-
fectu comederit, deſiderando cibos
exquiſitos, & nimia ſollicitudine, pro-
curando plus ſatisfacere in hac parte
ſenſui, quam neceſſitati.

An per intemperantiam in cibo & po-
tu cauſam dederit alicui illuſioni no-
cturnæ, & num in ea habuerit aliquam
complacentiam.

De tempore male collocato vel con-
ſumpto inutiliter in colloquijs otio-
ſis, vel ludis illicitis, & alijs augis parū
conuenientibus.

An cōuerſatus ſit cum hominibus diſ-
ſolutis, qui eum ad malum incitarint,
aut

aut se occasione vel periculo peccandi temerè exposuerit.

Præter hæc omnia, quicumq; habent officium, dignitatem, vel exercitium particulare, examinabunt se de defectibus, qui in dictis statibus vel exercitijs singulariter occurrere solent secundum vniuscuiusque obligationem.

DE DOLORE PECCATORUM.

Post factum Examen, reuocando in memoriam peccata, quæ conscientia tibi suggerit; Primo confusionem capies ex teipso, considerando quam parum te emendes & proficias, postquam toties redeundo ad confessionem, nunquam deest confitendi materia, imo semper te iisdem defectibus obnoxium deprehendis.

Vnde causam habes magnam vere timendi, te non tam ex dolore & efficaci proposito, quam ex consuetudine redire ad Confessionem. Quare cum parui facies emendationem, periculū est, ne Deus suam gratiam subtrahat, tibiq; dicatur. *Quia tepidus es, incipiam Apoc. 3. te euomere.*

DEINDE oculos mentis tuæ attolles ad Christum, considerando, quod, cū